

**VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHÍV
BRATISLAVA**

Fond č. 0770

**Krajská vojenská ubytovacia a stavebná
správa**

Ž i l i n a

1954 - 1960

Inventár

Bratislava 2009

Ing. Milan Ondruš

Obsah

Úvod	3
Tematické členenie inventára	5
Inventár	
A/ Spisový materiál	6
B/ Rozkazy	10
Menný register	11
Miestny register	12
Vecný register	13
Skratky	14
Odporúčaná literatúra	15

Ú v o d

Dôležitou súčasťou štátnej správy bola na úseku zabezpečenia obrany štátu vojenská správa. Jej úlohou bolo budovať a zabezpečiť armádu tak, aby svoju úlohu bola schopná splniť.

Neoddeliteľným prvkom armády je ubytovacia a stavebná služba. V histórii vojenstva zabezpečovala jednu zo základných potrieb armády a vojenského ťaženia - ubytovanie vojsk a správu vojenských objektov.

Vývoj pôvodcu registratúry

Po skončení 2. svetovej vojny v prvej povojnovej organizácii MNO, ktorá začala platiť dňom 15. apríla 1945 bolo vytvorené oddelenie – Služieb, zásobovania a dopravy. Súčasťou hlavného štábu bola vojenská správa, ktorá mala v rámci III. odboru (Intendancia) 4. oddelenie (stavebná služba). Toto oddelenie zabezpečovalo správu vojenských objektov.

V júnovej organizácii MNO z roku 1945 boli riešené nové požiadavky armády z pohľadu zabezpečenia mierového života a v rámci Hlavného štábu čs. brannej moci bol III. odbor (intendančný) rozšírený o 5. oddelenie pod názvom „Ubytovacie a stavebné“. Nariadením náčelníka hlavného štábu čs. brannej moci bola k 12.6.1945 na území Slovenska vytvorená 4. (vojenská) oblasť s veliteľstvom v Bratislave. Do organizačnej štruktúry bolo začlenené v rámci tyla Vojenské stavebné riaditeľstvo a Hospodárska správa.

V mierovej organizácii armády, ktorá platila od 1.10.1945 intendančná služba zabezpečovala ubytovanie vojsk cestou hospodárskych správ vojskových telies a samostatných útvarov. Stavebná služba bola zaradená medzi základné služby a členila sa na vojenské stavebné správy a vojenský stavebný dozor.

Prijatím organizácie MNO od 1. 10.1947 naďalej bola ubytovacia služba zaradená do III. odboru (intendančný) ako piate oddelenie. Stavebná správa podliehala V. odboru (letecký a stavebný), ktorý sa zaoberal otázkami vojenských stavieb a všetkým, čo sa týkalo letectva. Odbor viedol celú spisovú agendu stavebnej správy z rokov 1945 až 1950.

Dňom 20. septembra 1950 došlo k zásadnej zmene v mierovej organizácii armády – okrem iného bolo zrušené veliteľstvo 4. oblasti so sídlom v Bratislave a zároveň bol vytvorený 2. vojenský okruh s veliteľstvom v Trenčíne. V organizačnej štruktúre veliteľstva bolo vytvorené ubytovacie a stavebné oddelenie.

Koncom augusta 1951 bola zriadená Vojenská stavebná správa Žilina a od 6. novembra 1956 Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa (TR 06/1956).

V roku 1960 v rámci územnosprávnej reorganizácie štátu došlo na Slovensku k obmedzeniu alebo zrušeniu niektorých kompetencií. Zrušené boli poverenictva a územie Slovenska bolo územnosprávne rozčlenené na tri kraje. Pri zavedení nového územno-správneho členenia bola zrušená dňa 30.4.1960 (čj.5403/60) Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa v Žiline a jej nástupníkom sa stala KVUSS Banská Bystrica.

Vývoj registratúry

Spisová a archívna služba v armáde sa riadila rezortnými predpismi a nariadeniami, kde hlavným predpisom bol Adm-1-1 (Spisová a archívna služba v ČSĽA). Štruktúra archívov a systém využívania archívnych dokumentov umožňoval odovzdávať do archívov ČSĽA aj písomnosti obsahujúce utajované skutočnosti. Sprístupnenie takýchto nosičov informácií širokej odbornej a laickej verejnosti bolo umožnené až rozkazom ministra obrany SR č. 38/2004, ktorým boli odtajnené archívne záznamy vzniknuté z činnosti organizačných zložiek armády dislokovaných na Slovensku z rokov 1945 až 1992 a sú uložené vo VHA Bratislava. Vzhľadom k veľkému množstvu písomného materiálu (12 tis. škatúl) je vyznačenie odtajnenia vykonávané až pri poskytovaní požadovaného dokumentu žiadateľovi.

Spisový materiál bol po uzatvorení odovzdávaný spisovňou KVUSS do Archívu ČSĽA Olomouc, kde bol vykonávaný výber dokumentov a skartačné konanie podľa platného skartačného poriadku a plánu. Vybrané dokumenty boli odovzdané na trvalé uloženie do VHA Praha, odkiaľ boli pri delimitácii prevzaté do VHA Bratislava.

V rámci fondu Krajskej vojenskej ubytovacej a stavebnej správy Žilina bol spracovaný spisový materiál z rokov 1955 až 1960 a rozkazy náčelníka VSS a KVUSS z rokov 1954 - 1960.

Využitie archívnych záznamov

Spracovaná časť fondu obsahuje 2 škatule písomného materiálu. Pri spracovaní boli dokumenty zaradené do podskupín s ohľadom na rok vzniku písomnosti. Všetky dokumenty sú spracované v slovenskom alebo českom jazyku.

Spracované dokumenty môžu osloviť široký okruh bádateľov, ktorí sa zaoberajú vojenskými dejinami Slovenska, vývojom ubytovacej a stavebnej činnosti v armáde a vplyvom politického systému na budovanie ozbrojených síl.

Pre uľahčenie orientácie slúžia abecedne spracované registre - menný, miestny a vecný.

Nakoľko pri spracovaní dokumentov boli použité skratky bežné len v podmienkach armády a bez ich ovládania môžu byť poskytované informácie nezrozumiteľné, je v inventári spracovaný prehľad použitých skratiek s ich významom.

Inventár je členený podľa tematických celkov s príslušným inventárnym číslom. Na konci tematického celku je vyznačené uloženie dokumentov v príslušnej škatuli.

Pri požiadavke na štúdium je potrebné uviesť názov fondu, číslo inventárnej jednotky, číslo škatule a číslo písomnosti (ak je požadovaná jednotlivina). V zásade sa predkladá na štúdium celá inventárna jednotka.

Pri citovaní archívneho dokumentu uvádzajte názov archívu, značku fondu, inventárne číslo a číslo písomnosti, napr. VHA Bratislava, f. KVUSS Žilina, i. č. 18, č. p. 3817.

Tematické členenie inventára

<i>Oblasť</i>	<i>inventárna jednotka</i>
Kategorizácia objektov a technické posudky	5,
Mimoriadne udalosti	18,
Organizačné zmeny	7, 12, 19, 27,
Personálna oblasť	13,
Prevod nehnuteľnosti	1, 8, 10, 14,
Prevzatie objektov pod vojenskú správu	15, 20,
Rozkazy	29
Spoločenské dianie	21,
Sporné otázky v užívaní majetku	16, 22, 25,
Stavebné akcie	26,
Územné plány a zakreslenie vojenských priestorov	9, 17, 28,
Využitie objektov a návrhy na uvoľnenie civilnej správe	3, 6,
Vyvlastňovanie	2, 4, 11, 23,
Zlepšovateľské hnutie	24,

Inventár

Obyčajné písomnosti!

rok 1956

1 Prevod nehnuteľnosti:

Pozvánka na odovzdanie Domu armády v Žiline pre verejné účely (materskú škôlku).

Šk.č. 1, 4 listy (1 - 4)

2 Vyvlastňovanie:

Vyvlastňovanie pozemkov v katastrálnom území Liptovského Petra a náhrady za ne.

Šk.č. 1, 6 listov (5 - 10)

3 Využitie objektov a návrhy na uvoľnenie civilnej správe:

Využitie barakového tábora „Podháj“ v Martine.

Šk.č. 1, 1 list (11)

Odtajnené písomnosti!

rok 1957

4 Vyvlastňovanie:

Postup pri vyvlastňovaní pozemkov v Ružomberku.

Šk.č. 1, 1 list (12)

5 Kategorizácia objektov a technické posudky:

Zoznam kategorizovaných objektov v kraji. Technický posudok – 2. ústredný sklad výstroja Vrútky, 2. tanková základňa Žilina, Intendančné učilište Žilina, Delostrelecké technické učilište Martin, Zdravotnícke učilište Ružomberok, 2. ústredný letecký muničný sklad, 51. delostrelecká základňa-oddelenie skladu munície, Letecké technické učilište Liptovský Mikuláš a 5. okružová nemocnica Ružomberok.

Šk.č. 1, 83 listov (13 - 95)

6 Využitie objektov a návrhy na uvoľnenie civilnej správe:

Previerky pôdy podľa RMNO č. 030/1956 v posádke Žilina, Martin, Rašov, Dubnica nad Váhom, Ružomberok, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Sklené.

Šk.č. 1, 6 listov (96 - 101)

7 Organizačné zmeny:

Reorganizácia vojenských správ budov a vojenských obytných domov – hlásenie.

Šk.č. 1, 1 list (102)

8 Prevod nehnuteľnosti:

Pokyny na uvoľnenie barakového tábora v Dubnici nad Váhom pre civilný sektor.

Šk.č. 1, 1 list (103)

9 Územné plány a zakreslenie vojenských priestorov:

Zakreslenie ohrozených priestorov leteckej strelnice Lednické Rovné.

Šk.č. 1, 4 listy (104 - 107)

Obyčajné písomnosti!

10 Prevod nehnuteľnosti:

Prerokovanie možnosti prevedenia budovy bývalej Advokátskej komory v Martine do civilnej správy. Schválenie administratívnej dohody, ktorou MNV Dubnica nad Váhom prevádza správu národného majetku na MNO. Prevod užívania časti kláštora Jezuitov Okresnému národnému výboru v Ružomberku. Prevod bytového hospodárstva (bytových domov) z rezortu ministerstva národnej obrany do správy národných výborov. Administratívna dohoda, ktorou národný podnik Ružomerský priemysel prevádza správu národného majetku na MNO.

Šk.č. 1, 66 listov (108 - 173)

11 Vyvlastňovanie:

Prerokovanie vyvlastňovania pozemkov v katastrálnom území Žilina na výstavbu sídliska Hliny. Návrh na vyvlastnenie pozemkov v katastrálnom území Čadca – vedenie a údržba vodovodu.

Šk.č. 1, 15 listov (174 - 188)

Odtajnené písomnosti!

rok 1958

12 Organizačné zmeny:

Zápis z rokovania o pridelení objektov útvarom v Martine. Tabuľky mierových počtov KVUSS Žilina. Zápis z rokovania o pridelení objektov útvarom v Žiline. Zápis o odovzdaní investičnej agendy od KVUSS Žilina do KVUSS Bratislava. Likvidácia zememeračskej skupiny V2VO-USO a zoznam odovzdaných súborov centrálnej evidencie. Likvidácia investičnej skupiny KVUSS Žilina – správa. Vložka k tabuľke mierových počtov KVUSS Žilina.

Šk.č. 1, 90 listov (189 - 278)

13 Personálna oblasť:

Zápis o odovzdaní a prevzatí funkcie náčelníka KVUSS Žilina.
Šk.č. 1, 13 listov (279 - 291)

14 Prevod nehnuteľnosti:

Hlásenie o likvidácii bytového hospodárstva VOD v pôsobnosti KVUSS Žilina.
Šk.č. 1, 1 list (292)

15 Prevzatie objektov pod vojenskú správu:

Zápis o prevzatí obytného domu č. 376 v Sklenom od MNV a vlastníčky pani Daubnerovej. Zápisnica zo šetrenia prevzatia objektu pri budove Materskej škôlky v Sklenom. Zápisnica o prevzatí priestorov v „Sociálnom dome“ v Martine do prenájmu vojenskej správy.
Šk.č. 1, 18 listov (293 - 310)

16 Sporné otázky v užívaní majetku:

Správa o využívaní tankovej a pechotnej strelnice v Martine. Zápisnica k sťažnosti JRD Sučany vo veci záberu pozemkov Posádkovou správou v Martine.
Šk.č. 1, 6 listov (311 - 316)

17 Územné plány a zakreslenie vojenských objektov:

Geometrický plán Kunešov, okr. Kremnica a Dolný Kubín.
Šk.č. 1, 2 oleáty (317, 318)

Obyčajné písomnosti!

18 Mimoriadne udalosti:

Hlásenie o záplavách a spôsobených škodách v objektoch 2. okruhového zdravotníckeho skladu.
Šk.č. 1, 2 listy (319,320)

19 Organizačné zmeny:

Zápis o likvidácii administratívy Správy vojenských obytných domov v Žiline.
Šk.č. 1, 7 listov (321 - 327)

20 Prevzatie objektov pod vojenskú správu:

Rašov – náhrada za vyvlastnené pozemky. Administratívna dohoda na prevzaté pozemky v Záturčí a Priekope.
Šk.č. 1, 37 listov (328 - 364)

21 Spoločenské dianie:

Výzva príslušníkov KVUSS Žilina na odhalenie páchatel'ov zverstiev v II. svetovej vojne.
Šk.č. 1, 1 list (365)

22 Sporné otázky v užívaní majetku:

Priznanie vlastníctva sporných nehnuteľností Ľudovému bytovému družstvu v Ružomberku. Oznamenie chránenej oblasti lesov – vylúčenie z cvičenia vojsk.
Šk.č. 1, 149 listov (366 - 514)

23 Vyvlastňovanie:

Liptovská Ondrášová – prevod nehnuteľností na československý štát – ministerstvo národnej obrany.
Šk.č. 1, 5 listov (515 - 519)

24 Zlepšovateľské hnutie:

Zlepšovací návrh na ručné zváranie pásových píl.
Šk.č. 1, 4 listy (520 - 523)

Obyčajné písomnosti!

rok 1959

25 Sporné otázky v užívaní majetku:

Oznamenie chránenej oblasti lesov – vylúčenie z cvičenia vojsk.
Šk.č. 1, 3 listy (524 - 526)

26 Stavebné akcie:

Schválený technický projekt na akciu 11.857-5104.37/el.2 pre 5. okruhovú nemocnicu v Ružomberku.
Šk.č. 1, 6 listov (527 - 532)

Odtajnené písomnosti!

rok 1960

27 Organizačné zmeny:

Zoznamy odovzdanej dokumentácie podľa ktorej bol zlikvidovaný zememeračský a majetkoprávny referát KVUSS Žilina a zoznam odovzdaného materiálu KVUSS Banská Bystrica.
Šk.č. 1, 26 listov (533 - 558)

Obyčajné písomnosti!

28 Územné plány a zakreslenie vojenských objektov:

Vodné dielo Liptovská Mara – oznámenie výšky hladiny vody s vplyvom na vojenské objekty. Povoľovacie konanie na výstavbu plynovodu Dubnica nad Váhom – Považská Bystrica.

Šk.č. 1, 21 listov (559 - 579)

rok 1954 -1960

29 Rozkazy

1954	- Domáci rozkaz náčelníka VSS	č. 1 – 23
1955	- Tajný rozkaz náčelníka VSS	č. 1 – 15
	- Domáci rozkaz náčelníka VSS	č. 1 – 40
1956	- Tajný rozkaz náčelníka VSS, KVUSS	č. 1 – 14
	- Domáci rozkaz náčelníka VSS, KVUSS	č. 1 – 44
1957	- Tajný rozkaz náčelníka KVUSS	č. 1 – 17
	- Domáci rozkaz náčelníka KVUSS	č. 1 – 22
1958	- Tajný rozkaz náčelníka KVUSS	č. 1 – 6
	- Domáci rozkaz náčelníka KVUSS	č. 1 – 22
1959	- Vnútorý rozkaz náčelníka KVUSS	č. 1 – 17
1960	- Vnútorý rozkaz náčelníka KVUSS
(č.6 – likvidačnej skupiny KVUSS)	č. 1 – 6

Šk.č. 2, 11 zložiek

Menný register

<u>Priezvisko, titul</u>	<u>meno</u>	<u>hodnosť</u>	<u>inventárne číslo</u>
Daubnerová		-	15

Miestny register

<i>Názov</i>	<i>inventárne číslo</i>
B	
Banská Bystrica	27,
Bratislava	12,
Č	
Čadca	11,
D	
Dolný Kubín	6, 17,
Dubnica nad Váhom	6, 8, 10, 28,
K	
Kunešov (okr. Kremnica)	17,
L	
Liptovská Ondrášová	23,
Liptovský Mikuláš	5, 6,
Liptovský Peter	2,
Lednické Rovné	9,
M	
Martin	5, 6, 10, 12, 15, 16,
Martin - Podháj	3,
P	
Považská Bystrica	28,
Priekopa	20,
R	
Rašov	6, 20,
Ružomberok	4, 5, 6, 10, 22, 26,
S	
Sklené	6, 15,
Sučany	16,
V	
Vrútky	5,
Z	
Záturčie	20,
Ž	
Žilina	1, 5, 6, 11, 12, 13, 14, 19, 21, 27,

Vecný register

<u>Výraz</u>	<u>inventárna jednotka obsahujúca výraz</u>
dom armády	1,
likvidácia	12, 14, 19, 27,
náhrada nehnutelnosť	2, 20, 1, 8, 10, 14, 22, 23,
odovzdanie	1, 12, 13, 27,
prenájom	15,
prevod	10, 23,
prevzatie	13, 15, 20,
reorganizácia	7,
vlastníctvo	15, 22,
výstavba	11, 28,
vyvlastňovanie	2, 4, 11, 20,
záber pozemkov	16,

Skratky

<u>Skratka</u>	<u>plné znenie</u>
b. j.	- bytová jednotka (byt)
DA	- dom armády
IU	- Intendančné učilište
JRD (JZD)	- jednotné roľnícke družstvo
Kčs	- Koruna československá (peňažná mena)
KVUSS	- krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa
KNV	- krajský národný výbor
LTU	- Letecké technické učilište
MNO	- ministerstvo národnej obrany
MNV	- miestny národný výbor
MsNV	- mestský národný výbor
n. p.	- národný podnik
OBD	- okresné bytové družstvo
ONV	- okresný národný výbor
ON	- okružová nemocnica
OSV	- okružový sklad výstroja
OZS	- okružový zdravotnícky sklad
PSP (PS)	- posádková správa
RNM	- rozkaz námestníka ministra
RMNO	- rozkaz ministra národnej obrany
VLPVOŠ	- veliteľstvo letectva a protivzdušnej obrany štátu
V2VO	- veliteľstvo 2. vojenského okruhu
VOD	- vojenský obytný dom
VSS	- vojenská stavebná správa
VVP	- vojenský výcvikový priestor
SVOD	- správa vojenských obytných domov
Sb. z. a nar.	- Zbierka zákonov a nariadení
ŠM	- štátny majetok
t. č.	- toho času
USO	- ubytovacie a stavebné oddelenie V2VO
ÚO KSČ	- Útvarová organizácia Komunistickej strany Československa
Zb.	- zbierka (zákonov)

Odporúčaná literatúra:

1. Bílek, J. a kol.:Vojenské dejiny Československa V. diel (1945-1955) Naše vojsko 1989, Praha
2. Štaigl, J., Štefanský, M.: Vojenské dejiny Slovenska, VI. zväzok (1945-1968), Magnet Press, Slovakia s.r.o. 2007
3. Doležel L., Kroupa, L.: Ženíjní vojsko (historie a současnost) MO ČR-AVIS 2003, Praha
4. Ondruš, M.: Inventár Veliteľstvo „VÝCHOD“, VHA Bratislava
5. Vojenská história, časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo, VHÚ Bratislava

www.vhu.sk

www.valka.cz

www.vojenstvi.cz

Názov fondu: **KRAJSKÁ VOJENSKÁ UBYTOVACIA
A STAVEBNÁ SPRÁVA ŽILINA**

Kód fondu: 0770

Roky: 1954 - 1960

Značka fondu: KVUSS Žilina

Počet archívnych škatúl: 2

Fond usporiadal: Ing. Milan Ondruš

Inventár spracoval: Ing. Milan Ondruš

Inventár napísal: Ing. Milan Ondruš

Počet výtlačkov: 7

Rok vydania: 2009

Schválil:
Mgr. Peter Kralčák